

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmisi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Telefon št. 34.

Županski shod.

Znamenita manifestacija slovenskih županov je končana, a predno izpregovorimo o pomenu županskega shoda za naš slovenski narod, naj nam bo dovoljeno, popolniti naše včerajšnje poročilce in podati popolnejšo sliko shoda.

Včeraj dopoldne ob 11. uri so se zbrali udeležniki županskega shoda v veliki dvorani „Narodnega doma“ na slavnostno zborovanje. Po natančnem izkazu je bilo zbranih 473 županov, a udeležili so se zborovanja tudi državni poslanci vit. Berks, dr. Ferjančič, dr. Gregorčič, Kušar, Pogachnik, Povše, Spinčič in dr. Žitnik, deželni odborniki ces. svetnik Murnik in dr. Tavčar, deželni poslanci dr. Dečko, dr. Sernec in Vošnjak iz Štajerske, prof. Berbuč in Muha iz Goriške in Božič, Jelovšek, Kajdiž, Košak, dr. Majaron, Modic, Pakiž, Perdan in dr. Papež iz Kranjske ter občinski svetniki ljubljanski in tudi drugi, tako da je bilo zbranih do 700 oseb.

Zborovanje je otvoril župan Hribar z govorom, v katerem je rekel, da v „Narodnem domu“ še ni bila zbrana tako odlična in mnogostevilna družba, in povdarja, da je shodu namen, skupno posvedočiti cesarju udanost in zvestobo ter vstvariti jednotno organizacijo v narodno korist. Pozdravil je v imenu bele Ljubljane vse zborovalce kar najpresrčneje, specijelno vse župane, zastopnika deželnega odbora državnega poslanca Povšeta in navzočne državne in deželne poslance ter jim je zaklical: Dobro došli v naši beli Ljubljani!

Shod se je potem konstituiral in na predlog škofjeloškega župana notarja Lenčka ob živahnem pritrdjevanju volil predsednikom župana Hribarja, za podpredsednike pa na predlog vrhniškega župana Jelovška župane dra. Rudescha iz Ribnice, dra. Ipavca iz Št. Jurija, dež. poslanca Murija iz Jezerskega in dež. poslanca Muha iz Lokve, zapisnikarjem pa sta bila na predlog podgrajskega župana dež. poslanca Jenka izvoljena župan Kaz. Jelušič iz Kastva in župan Anton Goričar iz Mozirja.

V imenu dež. odbora je shod pozdravil drž. poslanec Povše, kateri je naglašal, da je bila srečna misel, na tako slovesen način izraziti cesarju zvestobo in udanost in želel zborovanju najlepši uspeh. (Živahno pritrdjevanje.)

Potem je župan Hribar utemeljeval že včeraj doslovno priobčeni načrt udanostne adrese z daljšim govorom, kateri se glasi tako le:

Slavna gospoda! Petdeset let je minolo, odkar je naš narod probudil se k novemu življenju. Živahno svobodnostno gibanje, katero je prineslo s sabo znamenito 1848. leto, prišlo se je tudi našega, takrat še v težkih sponah politične in narodne brezpravnosti ječečega rodu. In glejte, kakor vsled čarobnega upliva otrese se je teh spon in vezij in stopil je z mladostnim navdušenjem in poln sveže sile na torišče. Nenavadna živahnost zavlada je takrat v Ljubljani, katera je mahoma postala središče vsega slovenskega gibanja.

Ostra sapa reakcije je sicer kmalu na to res zadušila tako bujno vzevalo cvetko svobodnostnega gibanja, toda popolnoma zamoriti je ni mogla. Ko je po dolgi zimi nastopila zopet blagodejna pomlad, ki je narodom avstrijskim prinesla ustavo, tedaj je ta cvetka pognala v novič; ne sicer tako bujno, zato pa tem varnejša pred morilnimi sapami. Slovenski rodoljubi, ki so — kolikor je to dopustno bilo — tudi v absolutističnih Bachovih časih nadaljevali delovanje za probujanje naroda, lotili so se sedaj dela na političnem in slovstvenem ter deloma tudi na gospodarskem polju s podvojeno gorečnostjo. Danes — po petdesetih letih — pa zamoremo zadovoljno in ponosno ozreti se nazaj, kati kar se je v tej dobi doseglo, daje najsijajnejši dokaz o žilavosti in izredni nadarjenosti slovenskega naroda.

Vender pa nam taki občutki ne smejo kaliti pogleda s solzami radostnicami. Spoznati nam je marveč, kako daleč smo še do dosege onih idealov, za katere se je ogreval naš narod v letu 1848. Da ne govorim o zedinjeni Sloveniji, katera bi bila najmočnejša čuvarica našega rodu in jezika, kon-

statujem samo, da imamo še celo jako daleč do narodne ravnopravnosti. Pač nam jo zagotavlja ustava, toda — kakor dokazuje pri upravnem sodišču izrečena interpretacija njenega članka XIX. — le akademično; v resnici ravna se z nami še vedno tako, ko da bi bili narod nižje vrste in ko da bi naš gibčni in tako krasno razviti jezik ne bil sposoben za posredovanje znanstvene izomike.

In kako se vlada pri nas? Na Koroškem, kakor vsa znamenja kažejo, nima vlada gorečnejše želje, ko da bi po krasnih krajih, v katerih je tekla zibelka slovenskemu narodu, kar najhitreje popolnoma zatrla se slovenska govorica. Podpira se pa z gorostasno zaslepljenostjo ono nemško-narodno gibanje, katerega končna posledica mora biti osodolna za habsburško monarhijo. — Isto godi se tudi na Štajerskem, dasi bi modra in previdna vlada v tej deželi, v kateri kompaktno stanuje skoro pol milijona Slovencev, zamogla najti v njih znamenito protitežje proti velikonemškimi aspiracijam že samo s tem, da uveljavi ravnopravnost slovenskega življa. Toda mesto tega dopušča se Nemcem, da uprizarjajo v slovenskih krajih prave narodne orgije, v tem ko se Slovencem na lastni zemlji zabranjujejo celo javne patrijotične slavnosti.

In kaj naj rečem o Primorskem? Vsemu svetu je znano, kako v sosedni Italiji nekatere politične stranke, ki štejejo v visokih sferah svoje privržence, hlepe po tej deželi; vsemu svetu pa je tudi znano, da v Trstu, v Istri in na Primorskem živi jako mogočna, brezobzirna in v svojih sredstvih neizbirčna stranka, katera ničesar gorečnejše ne želi, ko da bi se to ozemlje odtrgalo od habsburške monarhije ter utelovilo Italiji. Na Primorskem, gospoda moja! je italijanski živelj po uradnih statističnih izkazih, kljub temu, da so se pri zadnjem popisovanju Slovencev in Hrvatov na škodo godile mnoge nepravilnosti, v odločni manjšini; vender pa se ondi vlada prav tako, ko da bi ta dežela ne bila več v območju mogočnega dvoglavnega orla, temveč ko da bi trivogelnata zvezda razlivala nad njo blede svoj svet.

LISTEK.

K emancipaciji Slovencev.

(Dalje.)

Imam jih kakih 40 iz naše tako individualno-slovenske Notranjske. Rakek, Ivanje selo, Pivka, Reška dolina... zastopajo to smer v narodu imenitno; najzanimivejše pa je to, da sem našel na teh piruhih mnogo sličnosti z maloruskimi, kakoršni se vidijo v bukovinskem paviljonu na jubilejni razstavi. Bela Krajina in Ribnica sta tudi dva krepko zastopana kraja v zbirki motivov, ki dičijo te-le stropce in okrašenje mobilije. Ta-le železni držaj ob stopnicah (ki vodi iz nižjega prostora v prostore čitalniške) je rayno tako piruharski motiv, prikrojen za železo. Kakšna kovanja bi se pač dala napraviti v takih motivih!

Blizu Petrinje ob Kulpi imam prijatelja kmata, ki mi je poslal tudi nekaj pisanic na Dunaj. Čudovito enakost v bojah in motivih imajo taisti z belokrajinskimi. — Piruhov imamo toliko že dosedaj, da bi se moglo slikati na ta način 20 stropov, vsacega drugače...

Ko je bilo delo že ovršeno, izvedel sem, da mi jih ljudje, katere sem pred Veliko nočjo v tej zadevi priganjal po Notranjskem, branijo še precej. Tedaj treba samo narodopisnega muzeja.

Deželnemu muzeju je tako blago deveta briga. Prosi znanega dopisnika novice v „Slov. Narodu“ o zadnjih izkopinah v Dolenjskih Toplicah, naj Ti pove, kam mislijo s starinami iz ilirske dobe, katere so se tam našle. To bo šlo vse iz dežele... Slabo pazi naša javnost na tako blago. Ali verjameš, da nekateri zakladajo s slov. starinami dunajske aristokrate?

Češki listi vsi brez izjeme poročajo vsako leto k Veliki noči, naj ljudje, živeči mej prostim narodom, delajo, da se nabere kaj blaga za narodopisni muzej in povedo, kako in kaj treba.

A pri nas? Metelj treba povsodi novih! — Pri piruhih in slikarji sem bil. To sem doglal že tako daleč, da morem trditi, da smemo v obče v dekorativnem oziru priprosto narodno blago te vrste, piruhe, tkanine, vezene meje seboj mešati, kakor nam je drago in okusno.

Čudovita sličnost pisanic pri drugih Slovanih z našimi, istotaka sličnost vezenin (naše peče in moravske), kožuho (naši kakor hanaški), tkanin (iz Vojaške Granice in Bele Krajine imam ravno take jaz sam, kakor sem jih videl v bukovinskem paviljonu), večja sličnost v oblikah ornamentov, naj so iste rastlinske ali geometrične, dokaže se lahko mej vsemi slovanskimi narodi, kakor je relativno ista sličnost v jezikih. To je sila zanimivo; natančno se bo moglo raziskati in postaviti na

znanstveno stališče to razmotrivanje, kadar bomo zbrali večje zbirke takega blaga Slovenci in Hrvatje.

Barveni okus sem skušal pogoditi povsodi do zadnje malenkosti. Ker se je slikalo v voščeni barvah, katere se lahko i krtačijo (kar jim daje lesk), bil sem nasproti dosedanjim slikarskim nevesčakom, h katerim prištevam vse naše takozvane „patronerje“-slikarje, pravi revolucionar. Mnogo bojov so me stale ravno te-le boje.

Stropi so razdeljeni vsi po sledečem, čisto originalnem principu, kateri je značilen za nas Slovence, imajoče toliko tekstilne umetnosti, s katero se krasi i preprosta domovanja naša (spominjam te samo na mrtvaški oder v naši kmečki hiši): Tkani pasovi v taki širjavi n. pr. kot bi bile te stropne grede (18 cm), prepenjajo se čez strop po gotovem prikladnem sistemu (v čitalnici je celo ta sistem, po katerem teko pasovi, vzeti po piruharskem motivu). Mej pasovi nastajajo kasete, to so polja različnih oblik. Taista sem napolnil z ornamentami piruharskimi, kožuuharskimi, nekaj taistih je posnetih tudi po slikarjih na skrinjah in hišah.

Kakor pri Prešernu, kjer „iz srca svoje so kali pognale... te rožce poezije...“ prav tako dela in je delal naš narod za časa Prešerna, pred njim in tudi sedaj.

Nehote moram misliti, da je Prešern poznal

Zakaj Vam, gospoda moja! to naštevam? Zato, da izprevidite, da smo vsa uspehe, s katerimi se moremo izkazati od leta 1848. semkaj, dosegli večinoma proti volji ali vsaj brez pomoči vladnih organov z lastno delavnostjo in vztrajnostjo. Toda ne, gospoda moja! Naš narod imel je vendar mogočnega zaveznika. Ta zaveznik ni bil nihče drugi, ko njega viteški vladar Njegovo, Veličanstvo cesar Franc Jožef I. Brez Najvišje volje Njegove bil bi še vedno ondi, kjer je bil pred letom 1848. Le s tem, da je Svojim narodom podelil ustavo, omogočil je tudi našega in pa bratovskega nam naroda hrvatskega razvoj. Izredno moder in bistrega uma, spoznal je cesar Franc Jožef, da bode v povzdigo ugleda in moči države, ako Svoje narode pokliče k sodelovanju pri vladi.

Ni dvojbe, da je Njegovo očetovsko srce pričakovalo, da si narodi, ki so vsi skupaj čutili težo absolutne vladavine, razradošeni vsled novih pridobitev po bratovsko sežejo v roke ter tako — spoštuječ mejsebojna prava — inavgurirajo srečno dobo kulturnega in gospodarskega razvoja države. Žal, da se vse te nade Njegove niso izpolnile, temveč, da je le prezgodaj prodrla na površje ona človeštvu prirojena nelepa lastnost, ki po nekem tajnem nagonu vodi do zatiranja slabjšega in katere se, žalibog! tudi kulturno napredni narodni otresti ne morejo. Večkrat je dobrotljivemu našem vladarju krvavelo srce, ko je gledati moral domače boje in nejezenkrat je opominjal Svoje ministre, naj naredé mir mej Njegovimi narodi.

Nikdo bi pač, gospoda moja! tacega miru ne bil boljše vesel, ko narod slovenski, ki hrepeni po njem v interesu nadaljnjega svojega razvoja. In ta mir bil bi se dosegel, ko bi ne bila nasprotovala v nemškem duhu odgojena in žalibog še vedno preveč z absolutističnimi nazori opojena birokracija, ki je vedela zvito vrivati se maj posvečeno osobo cesarjevo in pa mej Njegove narode. Tema in samo temu je pripisovati, da se Slovincem in isterskim Hrvatom vlada tako, kakor sem prej opisal, dasi sta ravno ta dva naroda poklicana, da branita na jugu integriteto države.

Mi zatorej vse svoje nade polagamo le na viteškega vladarja. On, ki ima čuvati dedščino slavnih prednikov; On, ki ima varovati ugled in moč države, spoznal bode gotovo, da na jugu države vse drage utrdbe in vse druge umetne obrambene naprave niso izdalječ toliko vredne, ko zadovoljni slovenski in hrvatski rod, katerih sinovi, odlikujoči se z nenavadno hrabrostjo, so na neštevilnih bojiščih prelivali kri za državo in prejasno vladarsko rodbino. Ta dva naroda, na katerih zvestobo ni padla nikdar najmanjša senca, sta neprecenljivi trdnjavi v boji za obrambo domovine in Najvišjega prestola.

Zato pa hočemo mi, ki zastopamo ves slovenski narod; mi nositelji občinske samouprave, za katero se moramo tudi zahvaliti Njegovemu Veličanstvu, izraziti danes slovenskega in pa v Istri bivajočega hrvatskega naroda, ki ima z nami iste želje in težnje, odkritosrečno veselje, da nam je dobrotno nebo poslalo in petdeset let ohranilo tako viteškega, modrega in dobrega vladarja, kakor je cesar Franc

ta narodni nazor (i po ornamentu), da vse lepo priraste iz srca, bodisi v narodni pesmi, bodisi v dekorativni umetnosti, na katero je vplivala prva tako imenitno in pri kateri je priprosti naš narod (kakor tudi drugi Slovani) tako poetičen, da i v dekorativni povsodi rastó rožce estetsvene, oblikovne poezije iz srca.

V viteza Strahla gradu v Loki, kjer sva s Primožičem v kmečki sobi tudi iskala in nabrala nekaj gradiva, je dovolj takih primer. Naj gledam rastlinski ornament slovanski od koder že je, vedno se razvije isti iz srca!

Na stropeh, glej, povsodi ta naš karakteristični princip! Pri klasičnih narodih iskalo se je marsikaj kot izvor rastlinskemu ornamentu (rastel je iz gobca levovega, ali iz ušes maske, ali je v italijanski in drugih renesancah izšel iz kakega kartuša ali izza njega... nam Slovanom gre vse iz srca, (da bile povsodi res bilo!)

Sem in tam opazil sem marsikaj posebnega, n. pr. posodo, iz katere kaj izraste... ter mislim, da je tu cerkev vplivala, v kateri opazuje narod „pušcelce“, vsajene v posode, služeče v dekoracijo altarja. Mogoče je včasih stvar pristna, v slučajih, da je „dečva“, prijateljica cvetic, gledala tudi na svoje okno, okrašeno z rožami. (Konec prib.)

Jožef I. Mi hočemo nadalje sporočiti Mu zagotovila neomahljive udanosti in zvestobe in pa željo, da bi nam ga dobrotni Bog ohranil do skrajnih meja človeškega življenja. V tem slovesnem trenutku nam, gospoda moja! gotovo vsem navdaja srca blažilno upanje, da slovenski narod na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem in hrvatski narod v Istri še za vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. dočakata izpolnitve vseh svojih opravičenih zahtev. S tem upanjem v srcih zakličite torej z mano vred: Njegovo Veličanstvo presvetli cesar Franc Jožef I.: Živio, živio, živio!

Shod se je pozivu župana Hribarja navdušeno odzval in zaklical cesarju trikrat gromoviti „Živio“ in „Slava“.

Novomeški župan dr. Schegula je rekel, da bi v udanostni adresi morala biti tudi izražena iskrena želja Slovincem, da se ustanovi v središču slovenskih dežel in pokrajin zavod, ki bi imel gojiti znanosti in prosveto, zavod odličnega kulturnega pomena, to je želja, da se ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Vsak narod v sedanjih časih tem več velja, čim bolj ga je prešinila splošna prosveta, čim več stori in vsvarja v kulturnem obziru. To je lahko rečeno: čim več vsvarja na kulturnem polju. Ustvariti se pravi v našem konkretnem slučaju toliko, kakor 1. pripraviti toliko denarnih sredstev, da se ustanovi univerza, da se plačujejo profesorji, 2. dobiti zadostno število učnih moči ter imeti zagotovilo, da pohaja univerzo zadostno število dijakov. Stroški zgradbe poslopja za univerzo pridejo pač nezdavno v poštev, ker je to stvar države in drugih činiteljev.

A druga stvar je, koliko stane državo vsak dijak na univerzi vsako leto. Pri takem proračunu računajo se plače profesorjev in druge potrebščine na leto in na podlagi te cele potrebščine se lahko izračuna, koliko stane učno upravo vsak dijak na leto. Statistika kaže, da stane državo v Avstriji tostran Litve na leto vsak dijak na visoki šoli za poljedelstvo 542 gld., na akademiji za rudarstvo 436 gld., na akademiji umetnosti 415 gld., na tehnikah 388 gld., v duhovniških semeniščih 249 gld. in na vseučiliščih, kakor si ga želimo mi, 204 gld., toraj najmanj mej vsemi akademiki. S tem bi bilo že v naprej dokazano, da stroški ne smejo biti merodajni pri ustanovitvi vseučilišča, da ožiri na stroške ne smejo ovirati ustanovitve vseučilišča! Znano je, da starogrška in rimljanska kultura ni prišla v korist samo Grkom in Rimljanom, temveč vsem narodom za njimi. Znano je, da Francozi, Angleži, Nemci, Čehi itd., ki stojijo na višji stopinji omike, nego mi Slovenci in Jugoslovani sploh, ne gojijo višje izobrazbe samo za sebe, temveč, da jo gojijo v obilni meri tudi v prid drugim narodom.

In v tem oziru lahko rečemo, da je višja omika merodajna. Tega, kar je splošnega kulturnega pomena poprimajo se vsi napredni narodi.

Toda vsak narod ima posebna svojstva, ki so v nekolikor tudi podlaga vsaki višji izobrazbi dotičnega naroda. Osebito je velikega pomena in to bi drugače biti ne smelo, da se širi omika v vsakem narodu v njegovem jeziku. Tu ne mislim na ljudske šole, pri katerih je to samo ob sebi umevno, niti ne mislim samo na srednje šole, naše gimnazije in realke, tudi strokovne vede, za katere je treba višjih studij na vseučiliščih, moralo bi se učiti v narodovem jeziku, vsaj v toliko, kolikor je za upravljanje uradov med narodom, za izobrazbo mladine v srednjih šolah itd. potrebno.

Vsak narod mora imeti različne stanove, mora imeti duhovne, profesorje, sodnike, uradnike v politični upravi, zdravnike in druge. Ni li boljše, da nam sodi, da nam upravlja politični urad, da nam oznanja vero mož — seve dober strokovnjak — ki je iz naroda, ki pozna narodove težnje, njegove navade, ni li to boljše, nego da poslujejo v tem oziru tujci, čeprav so morda izvrstni v svojih strokah in če poslujejo takšni možje, ki niti ne čaja, niti jezika naroda ne poznajo.

Pa zakaj bi se postavljali zgolj na narodno stališče? Tega nam niti treba ni! Vsak nepristranski prijatelj omike mora privoščiti vsakemu narodu, da zadobi zadosti svredstev za višjo izomiko. S tega stališča bi ne mogli ugovarjati, marveč želeli, da dobijo n. pr. Nemci vseučilišče v Lincu ali Solnogradu, Čehi in recimo tudi Nemci v Brnu, Madžari v Požunu. Čim več univerzij, tembolj za narode naše širne Avstrije, Tu ni umestna centralizacija. Veda in prosveta se ne dajo centralizovati.

Toda kar se nekaterim narodom da, to naj se da tudi drugim. To je možko in pošteno! Ako mi privoščimo sredstva za izomiko drugim, naj jih privoščijo drugi tudi nam. Vsaj glede kulturnih teženj naj bi bili vsi narodi jednakopravni. Tu ne sme biti nobene razlike.

Preverjen sem, da bi se veselili nepristranski Nemci, osebito nemški prebivalci deželnega stolnega mesta vseučilišča v Ljubljani najbrž prav tako, kakor Slovenci. Kajti to bi bila dika, čast bele Ljubljane, neakoršna moralična moč deželnega stolnega mesta. Vsak Nemec in Slovenec bi lahko s ponosom kazal na gojišče vede in prosvete. Ljubljana zavzela bi odlično stopinjo mej avstrijskimi mesti. Zvest, da imamo v Ljubljani vseučilišče, v središču slovenskih dežel — pokrajin, boderila in krepila bi brez dvoma naše sorojake v izvenkranjskih slovenskih pokrajinah, in to bi bila velikanska pridobitev.

Potrebno kakega visokega kulturnega zaveda dokazati, je sploh težavno, kajti potreba se pokaže pri takih zavodih še le takrat, ko že obstoje. Izobraženost, omika naroda je stanje, ki se mora še le ustvariti, toraj ustvariti tudi potreba vseučilišča. Navzlic temu pa lahko trdim, da je vseučilišče v Ljubljani tudi potrebno. Naši dijaki, naj si bodo slovenske ali nemške narodnosti, navadno nimajo toliko sredstev, da bi lahko brez pomanjkanja studirali na univerzah v Gradcu in na Dunaju, kajti druge univerze ne pridejo veliko v poštev. Slovenski dijaki vajeni so razmeram v naših majhnih mestih. Največ dijakov pošiljajo na vseučilišče ljubljanske gimnazije, a če se nižja gimnazija razširi, se pomnoži število abiturijentov. Mladi mož privadil se je Ljubljani, sploh malim mestom tako, da bi mu bila prava igrača, prestopiti na vseučilišče, ako bi bilo v Ljubljani. Ostal bi v istih razmerah, v kakršnih je bil dosedaj in koliko manj naših dijakov bi se poizgubilo po velikih mestih! To je že nekoliko potrebe za naše vseučilišče.

Ni li nadalje potreba, gospoda moja, da so javni državni uradniki popolaoma večji našega jezika v občevanju z narodom, za katero javno občevanje se pripravljajo na univerzah? Treba jim torej tudi pouka v slovenskem jeziku.

Nasprotstva mej slovenskimi, sploh slovanskimi in mej nemškimi dijaki na Dunaju in v Gradcu niti ne omenjam, čeprav bi bilo tudi v tem obziru za dijake iz južnih pokrajin gotovo boljše, ako se v svojih študijah ne zadržujejo, kakor se jih je zadržavalo na Dunaju in v Gradcu in čeprav bi tudi to kazalo na nekakšno potrebo vseučilišča na jugu Avstrije naše, ki je večinoma slovanski.

Iz južnih dežel oziroma s Slovenskega, to je iz Kranjske, iz Dol. Štajerske, iz Istre, iz Goriškega, iz Trsta izobrazuje se na različnih vseučiliščih kakih 500 dijakov. Kakih 150 do 160 jih gre iz Dalmacije na druga vseučilišča. To bi bilo skupaj kakih 650 dijakov. V tem številu pa niso vštet bogoslovci, pač pa medicinci. Ker pa na medicinsko fakulteto sedaj ne moremo računati, odbili bi od ravnokar izračunanega števila (650) 100 medicincev in ostalo nam bi še zmiraj 550 dijakov za univerzo. Če toraj pomislimo, da je dunajsko vseučilišče, kamor zahaja večina naših akademikov, itak prenapolnjeno, se resnično pokaže potreba za vseučilišče na jugu Avstrije in sicer v Ljubljani, zaradi tega, ker so ti dijaki v veliki večini Slovenci.

Sedaj bode pa vprašali, če število kakih 550 dijakov zadostuje za vseučilišče. Ni li to premalo število? Ne, gospoda moja! Poprašajmo statistiko! V Italiji je 21 univerz, ki so jako dobro obiskovane. Na jedno univerzo spada tam povprečno — to je za Italijo pač dosti — 860 dijakov. To je povprečno število, na nekaterih vseučiliščih je veliko več, na nekaterih veliko manj dijakov.

V Nemčiji je 22 vseučilišč. Manjše, a slavne univerze imajo po 650—800 slušateljev. Na Anglaškem je 11 univerz; na vsaki univerzi — ne na vsaki fakulteti — je tam povprečno 550 slušateljev. Kakor vidite smo že pri številu, ki smo ga izračunili za našo univerzo. Švica, ki ima 3 milijone prebivalcev in to treh narodnosti, šteje 7 vseučilišč, na vsako spada povprečno 529 slušateljev. Bulgarija ima jedno vseučilišče, ki ima celih 230 slušateljev.

Sicer pa, zakaj se oziramo po drugih državah? Poglejmo vseučilišče v Bukovini, v Černovicah usta-

➤ Dalje v prilogi. ➤

novljeno l. 1875 Bukovina je za 500 km² večja, nego sama Kranjska in ima tudi za 160.000 več prebivalcev, a univerza v Černovicah ima sedaj po tolikih letih kakih 350 slušateljev. —

Preverjen sem, da bode ljubljansko vseučilišče univerzo v Černovicah, glede števila slušateljev, takoj v prvem letu izdatno prekosilo. To je tembolj verjetno, ker bi ljubljansko vseučilišče pohajali tudi Nemci in Italijani. Vaznejši predmeti bi se predavali razen v slovenščini, tudi v nemškem, v italijanskem jeziku, kajti tudi Nemci bi morali pohajati nemška predavanja in prav v tem bi bilo ustrezno širšemu krogu istih, ki iščejo izobrazbe, ustrezno kulturnim potrebam v večji meri.

Vse torej govori za slovensko vseučilišče v Ljubljani, ki si ga tako iskreno želimo ob petdesetletnici vladanja Njih Veličanstva cesarja, ki je že pred 50 leti bil ukazal svoji vladi, da naj ustanovi vseučilišče v Ljubljani ob preosnovi višjih šol, katera vlada je leta 1849 odredila, da naj se takoj pričnejo začasno slovenska predavanja pravoslovna v Ljubljani. To vprašanje torej ni novo. Dva učitelja, D. Lehman in Mažgon, sta takrat res pričela predavanja v slovenskem jeziku o kazenskem in državljanstvu pravu, a ko je drugi izmed njih umrl, je vlada predavanja ustavila, dočim je bila že leta 1848, toraj prav pred 50. leti, izrecno priznala, da je vseučilišče v Ljubljani potrebno in koristno. Kar je bilo na kulturnem polju pred 50 leti potrebno in koristno, to je koristno in potrebno tembolj dandanes.

Čudno se Vam mora zdeti po pravici, da smo bili leta 1848 bliže slovenski univerzi v Ljubljani, nego smo leta 1898, 50 let pozneje. Priznati se mora, da so naši predniki pred 50 leti in sicer slovenski in nemški učenjaki in politiki delovali z vso unemo na to, da se ustanovi v Ljubljani slovensko vseučilišče. Nemci so dobro vedeli, da se bode na vseučilišču predavalo tudi v nemškem jeziku, kar je popolnoma v redu in so torej pomagali poganjati se za takošen zavod. A čim bolj se je kazala potreba vseučilišča za južne slovanske pokrajine, tembolj je lezlo to vprašanje v globočino pozabljenosti. Začeli smo se prepirati sami med seboj večkrat tudi v prav malenkostnih zadevah in smo pozabili na tako eminenten kulturni zavod, kateri bi sedaj že lahko delal čast Slovincem in Hrvatom.

Za Hrvate v Istri in Dalmaciji morebiti ne bode treba posebnih predavanj v hrvatskem jeziku, kajti predavalo se bode v slovenskem jeziku, ki se razločuje le malo od hrvatskega jezika in bodo slušatelji slovenska predavanja kot Slovani laglje razumeli, nego nemška, kakoršna jim je poslušati sedaj.

Leta 1849. izginilo je pa vprašanje o univerzi v Ljubljani zaradi pomaujkanja denarnih sredstev.

Začetkom svojih izvajanj sem že omenil, da vseučiliščni dijak državo najmanj stane med vsemi akademiki. V tem oziru bi torej ne smelo biti nič več zaprek.

Kako pa z učnimi močmi, s profesorji, ki bi bili sposobni poučevati na modroslovski, na pravoslovski fakulteti? To vprašanje nam ne bode delalo skrbi. Znano je, kako nadarjen je slovenski dijak. Koliko slavnih mož rodila je slovenska mati! Med temi nabajamo velikane učenosti. Vsakomur so znani. Koliko mladih učenih nadarjenih mož imamo tudi sedaj Slovenci doma in v tujini, ki bi bili popolnoma sposobni za profesure na vseučilišču. Ako se hočejo ti moške še natančneje strokovno izobraziti, naj se jim podelijo državne stipendije, da si naberó še več učenosti v svojih strokah po inozemskih univerzah, da se jim razširi obzorje v dotični vedi. Skušal sem dognati, da so dani vsi pogoji za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani in s tem sem pri kraji svojih izvajanj. Začetkom smo vprašali, kako se zadobi dovoljenje. Naj se vlada v Avstriji s parlamentom ali brez parlamenta, naš presvitli cesar lahko ukaže, in to je način, svoji vladi, da ustanovi v Ljubljani vseučilišče v slavo sebi, v prospeh omike, v blagor narodu slovenskemu ki se ponaša od pamtiveka z iskreno ljubeznijo in neomahljivo zvestobo do presvitlega cesarja in do preslavne habsburške rodovine. Nasvetujem torej slavnemu zboru slovenskih županov, naj le-ta sklene, da se v udanostno adresi, ki se ima izročiti povodom petdesetletnice cesarjevega vladanja po odposlanstvu slovenskih županov Njih Veličanstvu sprejme poseben odstavek, s katerim se prosi cesar,

naj ukaže ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. (Živahno odobravanje. — Predlog dr. Schegule smo priobčili že včeraj.)

Shod je soglasno odobril oba predloga, adresu in dodatek dra. Schegule.

Župan Hribar je naznanil, da je bilo prvotno nameravano, naj bi posebno odposlanstvo županov poneslo adresi na cesarski dvor in jo izročilo cesarju, da pa se mu je namignilo, da bi deputacija morda ne bila sprejeta, zato naj se izvoli deputacija, katera izroči adresi potom deželnega predsedništva cesarju.

Podraški župan dež. poslanec Božič je rekel, da je župana Hribarja pojasnilo na vse navzočnike naredilo mučen utis. Morda je tu mogočna nemška birokracija uplivala, hoteč prepričati, da bi cesar ne izvedel za najsrčnejšo željo slovenskega naroda. Z ozirom na to bi bilo najbolje, ako se žrtvuje oblika. Govornik je predlagal, naj se predlog dra. Schegule izloči iz adrese in naj se adresa pošlje potom vlade, predlog dra. Schegule pa naj se formulira kot posebna majestetna prošnja slovenskih županov, katero naj posebna deputacija izroči cesarju. (Živahno pritrdjevanje.)

Podgraški župan dež. posl. Jenko se je izrekel za Božičev predlog in je nasvetoval, naj se v deputacijo izvolijo vsi člani predsedstva županskemu shodu.

Shod je z živahnim pritrdjevanjem sprejel Božičev in Jenkov predlog.

Kranjski župan ces. svet. Šavnik je v svojem govoru konstatoval velikanski napredek slovenskega naroda v zadnjih petdesetih letih. Šele zgodovinarju poznejših časov bo možno presoditi ta napredek od tedaj, ko so leta 1848. padle zadnje stene minulih časov in ko je božja previdnost poklicala na prestol sedanjega vladarja. Povsod, kamor pogledamo, vidimo, da je vladanje cesarjevo za nas Slovence darilo nebes. On je naš narod obvaroval uničujoče sile močnejšega, ki preti po zakonih narave slabemu. A ne le kot narod smo Slovenci dolžniki cesarjevi. Komu ni znana brezprimerna dobrotnost presvetlega cesarja? Skoro je ni občine, ki bi ne bila postala deležna cesarjeve dobrotljivosti. Koliko solz je otrl cesar vdovam in sirotam, kako je skrbel za Ljubljano, ko ji je vsled potresa pretil pogin! Mi nimamo samo najmodrejšega, ampak tudi najboljšega in najmilejšega vladarja. Slovenec je bil vedno zvesto udan onemu, ki vlada, Slovenec ljubi svoj dom in domača beseda mu je najslajša. Kjer se je proti državi dvignil sovražnik, tam je bil Slovenec, tam je tekla njegova kri, tam je zmagal ali umrl, častna polja avstrijske armade so tudi častna polja slovenskega naroda. Slovenec je vedno dajal cesarju kar je cesarjevega in tako tudi danes, ko so slovenski župani kot zaupniki slovenskega naroda na novo obljubili preljubljenemu vladarju udanost in zvestobo; a umestno bi bilo, da postavi narod viden spomenik teh svojih čutil, da bodo še pozni rodovi vedeli, kako hvaležen je narod slovenski svojemu cesarju. Občinski svet ljubljanski je sklenil, v spomin na cesarjev obisk postaviti v Ljubljani spomenik in je v ta namen dovolil 10 000 gl. Ali bi ne bilo umestno, da postavi ta spomenik ves narod, ako bi tudi druge slovenske občine prispevale k stroškom in tako omogočile, da se izvrši spomenik čim krasnejše? Govornik je predlagal, naj bi vse slovenske občine prispevale k napravi tega spomenika, da bodo rodovi, ki bodo za nami gospodarili, vedeli, da je bilo naše srce altar čiste hvaležnosti do Onega, pod katerega okriljem smo čvrsti in mladi. (Živahno pritrdjevanje. — Shod je stavljeni predlog soglasno odobril.)

Slavnostni del zborovanja je bil s tem končan in ga je župan Hribar formalno zaključil, povdarjaje, da je shod nekaj parlament združene Slovenije.

Po kratkem odmoru se je pod istim predsedstvom vršilo novo zborovanje, posvečeno razpravi o važnih narodnih vprašanjih.

Šoštanjski župan, dež. posl. Vošnjak je nasvetoval resolucijo glede ustanovitve nadsodišča v Ljubljani, rekši, da se je že pri prvem shodu vseh slovenskih in istrsko-hrvatskih poslancev dne 2. okt. 1890 postavila kot važna točka na program bodočega delovanja zastopnikov slovenskih, delovanje na to, da se ustanovi za slovenske pokrajine posebno višje sodišče v Ljubljani. Ta zadeva pa se dozda še ni pomaknila naprej, največ zaradi tega ne, ker se je dozda smatralo, da to vprašanje še ni tako pereče postalo. In vendar je to vprašanje jedno najvažnejših vprašanj, od katerega ugodne rešitve je

zavisen ves napredek pravosodstva po slovenskih pokrajinah.

Slovenski narod imel je dozda nebrojno najhujših bojov za veljavo slovenskega jezika pri sodiščih. Vsaka batvica morala se je priboriti z nešteti pritožbami.

Glavni izvor za tako postopanje sodišč je pa bil nemško-nacionalni duh, sovražen slovenskemu jeziku, duh, kateri je najbolj zagrizen ravno v Gradcu, v mestu, v katerem je sedež višjega sodišča za večji del slovenskega ozemlja.

V Gradcu je deloval razupiti sovražnik vsega, kar je slovenskega, — Waser, kot predsednik višjemu sodišču, in duh Waserjev uplival je na vse njemu podrejene urade tako, da so mnogi uradniki se trudili, svojo mržnjo proti slovenskemu uradovanju na prav ostentativen način kazati, zato da bi zgoraj v Gradcu nanje postali pozorni, in da bi oni kot vrli nemški uradniki hitreje avansirali. Waser je sicer šel, ali duh, v katerem je on vladal, je še vedno jednako živ in so istega duha z malimi izjemami napojeni vsi višji sodni uradniki v okrožji višjega sodišča graškega.

V Gradcu postaja narodna zagrizenost od dne do dne večja, tako da ni niti misliti, da bi se ta slovenskemu narodu sovražni duh ublažil, in da bi zavladoval v Gradcu tudi nam Slovincem nasproti pravično mišljenje.

Sodniki v Gradcu se niti ne upajo in ne bodo se tudi upali, kazati Slovincem res pravične, ker se morajo bati, da jih nemško-nacionalni zagrizenci proglasijo za izdajalce nemškega naroda, tako da ne bi bili varni pred uličnimi napadi nahujkane in razdivjane druhali. Saj vidimo, da celo bivšega ministra, Nemca od pete do glave, grofa Gleispacha, kateri je zopet prišel za predsednika deželnemu višjemu sodišču v Gradcu, morajo čuvati bajoneti žandarjev.

Pa še drug važen razlog je za osnovanje deželnega višjega sodišča v Ljubljani. Višja sodišča imajo velevažno besedo pri imenovanju sodnih uradnikov in notarjev. Javno se govori, da se baje uradniki slovenskega rodu, kateri ne zatajé svoje narodnosti oziroma narodne zavesti, kvalifikujejo pri kompetencah neugodno, da celo slabo, in tudi taki, katerim drugi veščaki, ki so imeli z njimi opraviti, priznavajo, da so izvršni juristi, spretni delavci in vestni uradniki. Nasprotno se pa ravno tako javno govori, da se uradniki nemškega rodu in nemškega mišljenja kvalifikujejo bajé za izvršne, akoravno pri mnogih dotičnih uradnikih vsakdo ve, kdor je imel z njimi opraviti, da so glave le bolj pod srednjo mero. Če se uradniki slovenske narodnosti pri kompetencah res slabo kvalifikujejo, uradniki nemške narodnosti in mišljenja pa izvršno, potem je naravni nasledek, da imajo nemški uradniki pri vseh kompetencah velikansko prednost pred svojimi slovenskimi kolegi, akoravno te prednosti po svojih sposobnostih niti najmanj ne zaslužijo.

Če se ustanovi višje sodišče v Ljubljani, pričrni smo, da v istem ne bode zavladoval nikoli tak slovenskemu narodu nasproten duh. Pravosodne razmere se bodo izboljšale in slovenski narod bode lahko z zaupanjem gledal na svoje sodnike.

V zadnjem času pripetil se je pa še dogodek v Gradcu, kateri je uprav eklatantno dokazal nujno potrebo, da se osnuje posebno višje sodišče v Ljubljani, ter da pride slovenski narod proč od sovražnega nemškega Gradca. Višje sodišče v Gradcu ima mnogo več slovenskih aktov reševati kakor nemških. Obravnava se sedaj po novem pravdnem redu ustno, ter imajo pri teh ustnih obravnavah pravico biti navzočne tudi stranke same ter smejo tudi stranke same prositi za besedo ter podajati izjave. Pri vseh večjih pravih gre pritožba od prvega sodišča na višje sodišče in sicer za večji del slovenskih pokrajin na nadsodišče v Gradcu.

Sedaj je pa dne 21. junija najedenkrat proglasilo višje sodišče v Gradcu nemški jezik kot izključni sodni jezik za vse obravnave v drugi instanci ter je s tem proglasilo slovenski jezik za brezpraven ter onemogočilo slovenskim strankam pri najvažnejših obravnavah prisostvovati in se jih udeleževati.

Ta sklep je kršenje v državnih osnovnih zakonih priznane enakopravnosti slovenskega jezika pred uradi ter dokazuje vnovič, na kako nasprotstvo zadeva slovenski jezik pri ces. kr. deželnem višjem sodišču v Gradcu. Ta sklep potrjuje torej vnovič, da je vsako upanje brezuspešno, da bi kdaj v Gradcu hoteli postati slovenskemu jeziku pravični. Ker pa v Gradcu nam Slovincem nočejo biti pravični in

ker ni nikjer pisano, da bi mi morali vedno krivico trpeti, tedaj se pač kaže jasno, da ne preostaja drugo, kakor da nas država loči od Nemcev ter osnuje za slovenske pokrajine posebno višje sodišče v Ljubljani.

Da je naša zahteva opravičena, kažejo tudi suhe številke.

Sedanje višje sodišče v Gradcu obsega Štajersko, Kranjsko in Koroško deželo, katere brojijo skupaj 2.139.856 prebivalcev. Ako se odcepijo od graškega višjega sodišča Kranjska dežela s 498.390 prebivalci, okrožno sodišče celjsko in mariborsko, torej Spodnja Štajersko s 444.301 in pa Koroška dežela s 360.443 prebivalci, dalo bi to 1.393.134 prebivalcev za višje sodišče v Ljubljani. Za graško višje sodišče, katero bi obsegalo samo nemške pokrajine, ostalo bi okrožje deželnega sodišča v Gradcu ter okrožnega ljubenskega sodišča z 836.722 prebivalci, tako da bi to višje sodišče še vedno imelo večje okrožje, kakor okrožja višjega sodišča v Dalmaciji, katero broji 524.107 prebivalcev in višjega sodišča v Trstu, katero broji 695.853 prebivalcev, ter bi bilo prilično jednako veliko, kakor je okrožje višjega sodišča v Inomestu za Tirolsko in Predaljsko, ki broji 928.920 prebivalcev.

Na tak način bode vsem pomagano. Nemcem na Zgornjem in Srednjem Štajerskem se ne bode bati, da bi katera slovenska stranka prišla v Gradec, ter s svojo slovensko besedo okužila zrak nemškega mesta. Ustreženo bode da tudi nam Slovincem, ker nam ne bode treba hoditi pravice iskat med Nemce, ustrezno bode pa tudi v največji meri pravosodstvu samemu, kajti sodniki, oproščeni ledenega graškega nemškega duha, bodo lahko mirno in strogo po svoji vesti sodili v smislu obstoječih postav in bodo oproščeni potrebe, se vedno puliti s slovenskim narodom, katerega jeziku bi naj odtegovali pri vsaki priliki njegove pravice. Govornik je predlagal naslednjo resolucijo:

Župani slovenskih občin iz Kranjske, Koroške in Primorske, zbrani v Ljubljani, da izreko presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. povodom Njegove vladarske petdesetletnice čutila neomejene udanosti in neomajljive zvestobe, izrekajo svoje prepričanje, da se velikodušnim intencijam presvetlega cesarja, kateremu je sreča, zadovoljnost in pa mirni razvoj Njegovih narodov vedno pri srcu, kar se Slovencev tiče z ničemer bolje ustreči ne more, ko da se za Kranjsko, Koroško in pa za ozemlje celjskega in mariborskega okrožnega sodišča osnuje višje sodišče v Ljubljani. Zato naročajo predsedstvu današnjega shoda, da to njihovo prepričanje s primerno ute meljitvijo prijavi Nj. ekselencama ministerskemu predsedniku in pravosodnemu ministerstvu, in da se obrne do vseh slovenskih državnih in deželnih poslancev z nujnim pozivom, da porabijo vsako priliko in vsako, tudi najskrajnejše sredstvo, da se v interesu miru in nepristranskega pravosodstva čim prej dožene izpolnitev te žive želje in opravičene zahteve vsega slovenskega naroda.

(Živahno pritrdjevanje. — Shod je resolucijo z navdušenjem odobril.)

Škofjeloški župan notar Lenček je v daljšem govoru pojasnil jezikovne razmere pri uradih na Slovenskem. Slovenskemu jeziku se povsod krati ravnopravnost, a mej vzroki, da se to dogaja, je tudi ta, da nedostaja slovenskih uradnikov, v sled česar se nastavlja tuji, ki so Bog vedi kje in kako dobili spridevalo, da znajo slovenski. Temu nedostajanju slovenskih uradnikov bi bilo najlažje v okom priti na ta po vzgledu bosanske vlade štipendije za slovenske juriste. Govornik je nasvetoval resolucijo, s katero se vlada pozivlje, da ustanovi take štipendije, poslancem pa se naroča, naj se za to zavzemajo. (Živahno pritrdjevanje.)

Krški župan dr. Romih je nasvetoval, naj bi se resolucija razširila tako, da bi vlada podpirala tudi visokošolce, ki se hočejo posvetiti profesuri, a je na pojasnilo predlagatelja, da ne gre preveč zahtevati, svoj predlog umaknil, na kar je shod sprejel Lenčkovo resolucijo.

Zborovanje se je potem pretrgalo in udeležniki so šli v Sokolovo telovadnico, kjer je bil postavljen bogato obložen buffet. Zborovalci so bili gostje mestne občine ljubljanske. Razširila se je hitro jako živahna zabava in izrečenih je bilo mnogo krepkih napitnic.

Župan Hribar je napil udeležnikom shoda, Slovincem in Hrvatom, povdarja, da se danes vidi, da smatra narod belo Ljubljano za svoje središče.

Krški župan dr. Romih je napil Ljubljani in nje županu Hribarju, pri kateri priliki so zborovalci priredili županu Hribarju navdušene ovacije ter mu tako pokazali svoje simpatije in svoje spoštovanje.

Podžupan dr. Rleiwais je naglašal, da imamo Slovenci na severu in na jugu države močne in zveste zaveznike, kateri nas ne bodo zapustili in se nam torej ni bati za bodočnost, ter je napil slovanski vzajemnosti.

Bilo je še mnogo drugih napitnic, katere so bile vse z navdušenjem sprejete.

Ob 4. uri popoldne so se zopet sešli župani v veliki dvorani in so nadaljevali zborovanje. Podpredsednika sta bila popoldne župan vrhniški dež. posl. Jelovšek in župan podgrajski deželni posl. Jenko.

Župan Zega iz Kanala je poročal o organizaciji slovenskih županov. Današnji shod ostane vsem udeležnikom nepozaben, a župani se morajo vprašati, kaj poneso s shoda domov? Ako motrimo razmere na Slovenskem, vidimo, da ni vse tako, kakor bi moralo biti. Slovenci smo še vedno hlapci, sužnji, tujec pa nam reže kruh. Prositi moramo za vsako drobtinico. V vseh uradih se šopiri nemščina ali pa laščina, če pa že kje rabijo kdaj tudi slovenščino, je zausnica sladkejša, kakor tieta uradna slovenščina. Naši nasprotniki so nas razdelili in vsiljujejo nam svoj jezik in svoje navade. Kaj čuda, da je mnogo slovenskih src otrpelo in da smo izgubili toliko slovenske zemlje. Ali upanje imamo, da se bodo vremena zjasnila. To upanje nam je dal presvetli vladar z ustavo, ki jamči vsem narodom jednake pravice. Cesar je pač imel dobro voljo, a prišli so drugi, ki so preprečili to, kar je želel cesar. Cesarjevo geslo je: Z združenimi močmi! V združenju je velikanska moč. Združujejo se vsi stanovi, samo slovenski župani doslej niso bili združeni, samo slovenski župani so si bili doslej tuji. Odslej bodi drugače. Čehom se je nekoč tudi tako godilo, kakor sedaj nam, a gorje sovražnikom tisti dan, ko bomo vsi Slovani tako daleč, kakor so Čehi. Vsak župan more k temu pripomoči, a ker glas posamičnika ne izda dosti, zato naj se slovenski župani združijo. Potem se bo njihov glas drugače upošteval in veljal bo za glas vsega slovenskega naroda. Govornik je predlagal, naj se za celo Slovenijo ustanovi Zaveza slovenskih županov, ki bi bila središče, in katere sklepi naj bi veljali za vse. Ker je Ljubljana srce slovenskih dežel, in srce tega srca župan Hribar (Burno pritrdjevanje), zato naj se naprosi župan Hribar, da s predsedstvom današnjega shoda pripravi vse kar treba, za ustanovitev „Zaveze slovenskih županov“. (Živahno pritrdjevanje. Shod je soglasno in z navdušenjem sprejel predlog.)

Župan Jos. Lipuš iz Višne vasi pri Vojniku je nasvetoval resolucijo, s katero izreka shod, naj bi „Zaveza slovenskih županov“, ako se ustanovi, delovala na to, da se izda zakon o kmetijskih zadrukah — Sprejeto.

Župan Martin Koren iz Št. Ilje pri Šoštanju je vzpodbujal župane k složnemu delovanju.

Župan Ferdo Lah iz Dutovelj na Krasu je priporočal, naj se ustanovi županski list, na kar je župan Hribar izjavil, da se bo s to stvarjo bavila zaveza slovenskih županov.

Posvetovanje je bilo s tem končano in se je metliški župan Jutraš v imenu zborovalcev zahvalil mestu Ljubljani za sprejem in županu Hribarju za prireditve shoda in vodstvo priprav in razprav. (Burni klici: „Živio Hribar!“)

Zborovanje je zaključil župan Hribar z govorom, v katerem je povdarjal, da smejo slovenski župani biti ponosni na ta svoj shod, ki bo epohalnega pomena, in da naj povedo doma, da so našli v Ljubljani za slovenstvo vneta srca, da Ljubljana zasluži ljubezen vseh Slovencev. Brez zavednega narodnega meščanstva ni napredka in zato bodi Ljubljana za Slovence to, kar je Moskva za Ruse, Praga za Čeha in Zagreb za Hrvate. Srečno in na veselo svidenje!

Z viharimi klici: „Živela Ljubljana“, „Živela vzajemnost“ in „Živio Hribar“ so se zborovalci razšli.

Po shodu je župan Hribar odposlal naslednjo brzojavko:

Njegovemu apostolskemu Veličanstvu cesarju in kralju Francu Jožefu I. v lilo.

V Ljubljani zbrani župani štiristo dva in sedemdesetih slovenskih občin Kranjske, Štajerske,

Koroške in Primorske pooblastili so me v sled so-glasnega sklepa, ki je bil v slavnostni seji sprejet z burnimi živio-klici, Vašemu Veličanstvu povodom bližajoče se jubilejske slavnosti najudaneje sporočiti čutila nespremenljive zvestobe in udanosti slovenskega naroda in izraziti najgoročnejšo željo, da bi Vašemu Veličanstvu bilo sojeno na srečo in blagor avstrijskih narodov vladati do najskrajnejše meje človeškega življenja. Dalje se je, hvaležno upoštevajoč očetovsko skrb, katero je Vaše Veličanstvo vedno imelo za slovenski narod in goječ blatilno nado, da bode Vašega Veličanstva obrambena roka tudi nadalje duvala nad njim in da bode mogočna beseda Vašega Veličanstva privedla ga do izpolnitve njegovih opravičenih želja in zahtev, soglasno in z navdušenjem sklenilo, da naj se spomenik, kateri je sklenila postaviti mestna občina ljubljanska v spomin na Vašega Veličanstva tolažilni obisk po veliki potresni katastrofi, s prineski vseh slovenskih in hrvaških občin imenovanih dežela tako dostojno izvede, da bode zgovorna priča hvaležnosti in udanosti do Vašega Veličanstva.

Bog ohrani, Bog obvaruj Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo!

Predsednik: župan Ivan Hribar.

V Ljubljani, 18. avgusta.

Hrepenenje po miru. Dokazovanje slovenskih časopisov, da tirajo mnogi Nemci obstrukcijo le iz strahu pred Wolfom in Schönererjem, ki jim grozita, da izgubé mandate ter da terorizirajo nacionalci vse avstrijsko nemško časopisje, to dokazovanje so podprli že večkrat tudi nemški glasovi, ki so zašli v javnost. Večina opozicijskih državnih poslancev je že do grla sita brezkončnega ropotanja in grmenja, pa tudi večina opozicijskih listov že dolgo uvideva, da nima zaviranje parlamenta prav nikake koristi. Seveda si ne upajo časniki tega zapisati, kajti bič Wolfov šviga neprestano nad njihovimi glavami. Vendar pa se drzne včasih kak listič povedati s primernim respektom do nemških generalov, da bi bil že čas prenehati z neplodno obstrukcijo. Zlasti nekateri liberalni pokrajinski listi začenjajo ubirati mile strune, ki izražajo globoko hrepenenje po miru. Tako je prinesla tudi „Silesia“, ki ima mej češkimi Nemci mnogo ugleda, članek, ki predlaga, naj bi vendar obstrukcijske stranke same stavile kak posredovalen predlog, kajti s samo negacijo, s samim zanikanjem se jezikovno vprašanje ne bo nikdar rešilo. Kakor za vsako politično stranko je tudi za Nemce neznosen položaj, kateri je nekdanji Bismarck imenoval „sterilna negacija“. V politiki pomeni stagnacija razadovanje, in skrajni čas je, da se kaj stori, kar bode spravilo zavoženi državni stroj zopet v tek. Tako piše „Silesia“, ki govori iz duše nebroja drugih opozicijskih listov, kateri so neizprosni, le ker morajo biti.

Narodni in politični položaj Malorusov. „Halyčanin“ javlja, da je maloruski deželni volilni odbor poslal cesarju in ministerskemu predsedniku spomenico, v kateri se slika tužni položaj Malorusov, katere pritiskajo Poljaki in Madjari ob steno. Spomenici je priloženo 47 prošenj iz raznih maloruskih okrajev v Galiciji.

Alijansa mej Turčijo in Grčijo? „Kölische Ztg.“ javlja, da so se vrčila mej grškim ministerskim predsednikom Rallisom in turškim sultanom razpravljanja glede grško-turške zveze. Sultan je bajé navajal, da je tudi premagana Avstrija sklenila zvezo s Prusijo ter je obžaloval, da se grška kraljica ne zglaša nikdar pri dvoru, dasi potuje vsako leto večkrat mimo Carigrada. Če misli Turčija kot zaveznica igrati isto ulogo, kakoršno igra Prusija napram svoji zavezni državi, potem je pač želeli Grkom, da se taka alijansa izjalovi!

Admiral Dewey, ki je dosegel v minoli vojni prvo pomorsko bitko pri Cavitu, kjer je razbil in uničil špansko ladjevje pod admiralom Montojem, je dosegel tudi zadnji veliki uspeh: kapitulacijo Manile. Admiral Dewey je seveda zategadelj največji ljubljeneec Amerikancev, saj samo njemu se je zahvaliti, da se Filipini niso mogli polastiti ustaši Aguinalda, nego so ostale v oblasti Amerike. Vendar pa ne postanejo Filipini menda še tako kmalu ameriška last, zlasti ker so začeli tudi Japonci na vse načine spletkariti ter se bajé celo družiti z ustaši. Naloga admirala Deweya torej še ni izvršena.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. avgusta.

— (Cesarjev rojstni dan.) Kakor povsod v širni Avstriji, se je cesarjev rojstni dan tudi v Ljubljani slovesno praznoval. Ob desetih dopoldne je bila v stolni cerkvi slovesna maša, katere so se udeležili predstojniki civilnih in vojaških oblastev, zastopniki raznih korporacij in društev in sploh mnogo odličnega občinstva. V bližini stolne cerkve je bilo postavljeno v Ljubljani navzočno vojaštvo. Glavne momente cerkvenega opravila naznanjala so dešarže vojaštva in topovi na Gradu. Mesto je vse v zastavah.

— (Županski shod.) Z resničnim zadovoljstvom beležimo, da je bilo na čast slovenskim županom razobešenih jako mnogo zastav in da je Ljubljana s tem pokazala svoje slovensko lice. „Narodni dom“ je bil prav ukusno okrašen. Pred poslopjem so bile postavljene velike skupine cvetlic, nad katerimi so plapolale zastave. Sredi po hodnikih so bile postavljene cvetlice, v veliki dvorani pa je bil postavljen cesarjev kip. Pri pogoščenju so stregle gostom slovenske dame in sicer one iste, katere so sodelovale pri bazarju in katerih imena smo že navedli. Izpustili pa smo slučajno ime jedne najsimpatičnejših in najdelavnejših slovenskih dam, ime gđe. Wessnerjeve, dalje gospo Lahovo in gđe. Sever, katere so se tako pri bazarju kakor pri pogoščenju premnogo trudile. Postrežba pri pogoščenju ni bilo lahko delo, zlasti z ozirom na ogromno število gostov, zato pa izrekamo slovenskim damam najpristranejšo zahvalo za njih požrtvovalnost. Med pogoščenjem je svirala domžalska godba, začula pa se je tudi marsikatera narodna pesem. Slovenski župani so bili v vsakem oziru jako zadovoljni, za kar gre posebna zahvala županu Hribarju in občinskim svetnikom.

— (Vsedijaški shod.) Ker prihajajo krajev nemu pripravljalemu odboru pritožbe glede vabil k zborovanju in k komerzu, naprošeni smo objaviti, da je odbor razposlal obilo vabil, da je tudi osebno mnogo vabil po Ljubljani, da pa ne more za kake pomote, ki so se mu pri ogromnem pripravljalemu delu vrinile. Zlasti dijaki naj se nikari ne ozirajo na to, so-li dobili vabila ali ne! — Bakljada obeta postati jako lepa in zanimiva dijaška manifestacija; pred mestno hišo zapel bode dijaški zbor nekaj pesmi, na to pa pojdajo udeleženci bakljade na vrt „Narodnega doma“. Glede sobotnega komerza nam je še dostaviti, da sodeluje pri njem tudi tamburaško društvo „Zvezda“, ki je iz prijaznosti prevzelo nekaj glasbenih točk. Pričakujemo, da se bode ljubljansko občinstvo ta dva večera zanimalo za visokošolce in njih zborovanja ter veselice posetilo v lepem, sijajnem številu.

— (Želje rezervistov.) Piše se nam: Nekateri častniki ravnaajo z rezervisti prav lepo in dostojno, žal, da ne vsi. „Verfluchter Trottel“, „Verfluchter Vieh“, „Dummer Bauer“ itd. so izrazi, katere morajo rezervisti le prepegostokrat slišati. Ker pa je 28 dnij le predolgo, da bi človek poslušal take besede, prosimo tiste gospode, kateri imajo navado, da rabijo take izraze, naj enkrat poskusijo, če bi ne mogli izhajati brez teh insult!

— (Konji splašili.) Jakob Merhar, hlapec v Wolfvovih ulicah št. 10, peljal je včeraj popoludne s sodčki naložen voz po Dunajski cesti. Pred Froehlichovo hišo padel je eden sodček z voza in se zatrkjal pod konja, katera sta se splašila in zdirla po Dunajski cesti. Pred Kavšekovo prodajalnico zadela sta z vozom v vprežena konja Pavla Borštnerja s Polhovega gradca in podrla konja na tla, da sta se lahko poškodovala.

— (Slov. bralno društvo na Zg. Brniku pri Cerkljah.) „Vsak začetek je težak“, pravi naš narodni pregovor. O resničnosti tega izreka smo se prepričali pri nas lansko leto v polni meri. Sklenilo se je namreč ustanoviti bralno društvo, a imeli smo toliko zaprek, da bi bili težko storili ta važni korak, ko bi nam ne prišla na pomoč zavodnost in navdušenje vrlih vaščanov. Dne 5. sept. lanskega leta je gromenje topičev oznanjalo svetu, da smo postavili temelj našemu slov. bralnemu društvu. Letos, ob obletnici svojega delovanja, se tudi naše društvo, kakor vsa širna domovina, spominja cesarja, ki je leta 1888 obiskal našo vasico. V ta namen priredi 28. avgusta t. l. v proslavo 50letnice vladanja cesarja veliko veselico s prijaznim sodelovanjem gg. dijakov in gg. abiturientov. Ta veselica, katera je prva v naši vasi, prvi sad bralnega društva, obeta nam veliko zabave in veselja.

— (Županstvo v Spodnji Idriji) priredi v zvezi z domačimi društvi in šolsko mladino v nedeljo dne 21. avgusta t. l. v proslavo petdesetletnice vladanja cesarja Franca Jožefa I. cesarsko slavnost.

— (Na dan premovanja konj v Št. Jernej.) dne 5. septembra, bo erar kupoval konje za vojno, na kar posebno opozarjamo interesovano občinstvo.

— (Iz Šoštanj) se nam piše: Naši takozvani „Nemci“ privoščili so si že lani posebno veselje o kresu s tem, da so slavili v slovenski občini Topolšica pangermansko Sonnenwendfeier, pri koji so popevali staro-nemške pesmi. Letos izbrali so si prostor za kres v bližini narodnega trga, a nesreča je hotela, da se je kres že sezgal po noči pred slavnostjo. Seveda so jim nevoščljivi Slovenci kalili nedolžno nemško veselje in predsednik nemškega pevskega društva gosp. Viktor Hauke ni vedel nič pametnejšega, nego da je vložil zoper nekatere mlade zavedne narodnjake kazensko pravdo zaradi hudodelstva požiga. Državno pravdnništvo v Celji ustavilo je preiskavo in linea criminali ter je odstopilo zadevo tukajšnjemu okrajnemu sodišču, pri kojem se je vršila glavna razprava 16. t. m. od 10 dopoldne do 5 ure popoldne. Ker so celo obtožujoče priče zanikale vse okolščine, po kojih bi imele po glasu kazenske ovadbe pričati, bili so vsi obtoženci od obtožbe popolnoma oproščeni. S tem je zopet dokazano na kakov podel način naši nasprotniki ravnajo s čustvi in s častjo zavednih narodnjakov.

— (Velika tatvina v Mariboru.) Včeraj se je v Mariboru izvršilo več predrznih tatvin. V hotelu „Meran“ je bilo ukradeno: zlata ženska ura z belim kazalnikom, zlatimi kazalci in s krovom, na katerem je bil emajlovan ptič, zlata verižica z okraskom, zlat poročni prstan s črkama L. F. in z letnicama 1884 in 1888, zlat prstan z briljanti, zlat prstan s 3 dijamanti, zlati uhani z briljanti 3 zapestnice verižice, katere so imele obklesnici črke L. F., zlat angleški denar (10 funtov sterlingov) zlata zapestnica, zlat obroček s srčkom kot okraskom, 3 žepne ure, zlat prstan s štiriočnim ručnim kamnom, zlat prstan z okroglim voglatim črnim kamnom z dvema črkama. Ukradene reči so vredne okoli 800 gld.

— (Javni plesi na Goriškem.) Takoimenovani javni plesi, kateri so po Goriškem v navadi in proti katerim se zavedni rodoljubi že več let, a zaman bore, so za slovenstvo prava nesreča, ker pospešujejo raznarodovanje in zapravljivost ter dajejo dobiček samo Lahom, povrh pa so premnogokrat vzrok krvavim pretepom, vsled katerih pride mnogo slovenskih fantov v nesrečo. Čuje se, da hoče glavarstvo v Gorici take plesne sploh prepovedati. Ako se to zgodi, mu ne bomo odrekli priznanja.

— („Der Süden“) Organ für die politischen, kulturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Prejeli smo 4. številko tega lista. Tudi ta je pomnožena s prilogo. Vsebinska je sledeča: Slovenska vzajemnost — (kako jo razlagati v smislu govora gospoda državnega poslanca dr. Ferjančiča pri učiteljskem zborovanju v Ljubljani). Občina in politika ali brezpravne razmere v Istriji (temeljiti članek odličnega rodoljuba iz Istre) nadaljevanje zborovanja slovenskih odvetnikov, no tarjev proti graški nadsodnji. Dalje obsega list razne zanimive novice iz Štajerske, Koroške, Kranjske (obširen spis zborovanja slovenskega učiteljstva), novosti iz Hrvaške, Istrije, Dalmacije Bosne in Hercegovine. Med raznoterstmi je članek „Hrvatska politika“ posnetek iz hrvaškega tednika v Dubrovniku „Crvena Hrvatska“. — Ker je ta list kakor obče priznana, v sedanjih žalostnih političnih dobi Slovincem in Hrvatom živo potreben, mora vsak pravi rodoljub smatrati za svojo dolžnost, da list po svojih močeh podpira, kar stori najprvo in najlaglje s tem, da postane naročnik. — Naročnina znaša od avgusta do konca leta samo eden goldinar. Uredništvo in upravnništvo: Dunaj I. Planckengasse 4.

* (Kaznovana cerkovnika radi — toče.) Občinski sodnik v Jasz Seny Szarnu na Ogerskem je obsodil občinska cerkovnika, da izgubita svojo službo, ker sta nedavno pred nevihto začela prekasno zvoniti ter je „radi tega toča vse pobila“. Cerkovnika sta služila ondotni cerkvi že 20 in 35 let. Proti tej neumni sodbi je vložil ondotni župnik na višje sodišče ugovor. Višje sodišče je sodbo seveda takoj razveljavilo ter izreklo babjeverskemu obč. sodniku strogo grajo.

* (Mučenik vaše nevednosti) 41letni cestar Jurij Schlögl v Gross Platinzu je usmiljenja vredna žrtva ljudske nevednosti. Ker so ga smatrali sovaščani za gobovca, zaprli so ga v neko skalnato votlino, kjer je moral ležati na slami. Otroci so bolniku prinašali vsak dan nekaj jedi. Ko pa je hotel enkrat zapustiti otolino, so ga otroci kamenali toliko časa, da se je ves krvav vrnil v svoj breg. Otroci pa so mu zažgali slamo, da bi bil skoraj zgorel. Rešil se je v neko kobo ter zlezal na svisli. Toda kočar ga je vrغل s svisel v globok sneg, kjer je ležal 24 ur, da so mu zmrazile noge. Vaščani so ga nesli na to v neki hlev, kjer je ležal nekaj mesecev. Noge so mu mej tem povsem odmrle, tako da si jih je s pipcem sam odrezal pri kolenih. Schlögl je postal potem zopet cestar ter je po vseh starih se plazeč razbijal kamenje na cesti. Toda zopet so mu obolele noge. Tedaj se ga je usmilil dekan ter ga dal prepeljati v dunajsko občno bolnico. Tam so mu odrezali še ostanka nog in sedaj je Schlögl bajé prav zadovoljen. Profesor dr. Weinlechner mu bo naredil dvojce umetnih nog in Schlögl bo mogel zopet izvrševati svojo službo.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 18. avgusta. „Fremdenblatt“ prijavlja važen komuniké, v katerem pravi, da gre pri pogajanjih mej dunajsko in mej ogersko vlado v prvi vrsti za to, da se ohranijo tiste institucije, na katerih sloni dualizem. Ker je vlada trdno prepričana, da je to mogoče samo če se ohrani kontinuiteta avstrijskega ustavnega življenja, ni govora o tem, da se ustava premeni. To bi se moglo zgoditi samo ustavnim potom. Vsaka druga prememba ustave bi ne bila na korist niti tistim, kateri jo zahtevajo in je popolnoma izključena.

Dunaj 18. avgusta. Danes se je tu na izredno slovesen način praznoval cesarjev rojstni dan. Na Schmelzi je bila običajna parada.

Dunaj 18. avgusta. „Wiener Zeitung“ prijavlja tri cesarjeve ukaze, s katerimi se ustanavlja svetinja za vojake, kateri so služili ali služijo v vojski, dalje svetinja za civilne državne uradnike in uslužbence in tretja svetinja za tiste, kateri so 40 let služili v privatni službi.

Praga 18. avgusta. Danes je bila županu dr. Podlipnemu slovesno izročena županska zlata častna verižica. Slavnost se je vršila v mestni dvorani. Verižico sta županu uročila najstarejša obč. svetnika Breznovski in Eckert.

Budimpešta 18. avgusta. Listi poročajo najraznovrstnejše vesti o namenih barona Banffyja, vendar je občno mnenje, da so vsi ti načrti še neaktualni, ker se usoda nagodbe odloči šele po pogajanjih, katera se začno dne 24. t. m.

Bruselj 18. avgusta. Belgijska vlada je Kitajski ponudila 30 milijonov frankov, ako jej odstopi jeden kitajski pristan s primernim ozemljem.

Narodno-gospodarske stvari.

— Dobava pšenične moke za peko. C. in kr. vojaški erar kupi 2490 merskih stotov pšenične moke za peko. Moko je treba poslati na vojaška oskrbovalna magacina v Maribor ali Gradec. Pismene ponudbe se morajo do dne 15. septembra 1898 do 10. ure dopoldne vposlati na c. in kr. intendanco 3. voja v Gradcu in ob jednem tudi vzorec ponudene moke predložiti. Natančnejši pogoji in pojasnila se poizvedo pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Bratje Sokoli!

Jutri, dne 19. avgusta ob 8. uri zvečer priredi v beli naši Ljubljani zbrani slovenski visokošolci sijajno sere-nado na čast mestu ljubljanskemu. Vsakemu izmed nas je dobro znano, kako važen faktor za razvoj vsakega naroda je njega akademična mladina; veseli nas prav iskreno, da naša akademična mladina ni zabila narodnostnih idealov, da je prihletela sedaj od vseh strani mile naše domovine navduševati se skupno za nevstrašno narodno delo. — Bratje Sokoli! Poklicani smo vsi od prvega do zadnjega, da širimo in krepimo mej ljubljanim narodom slovenskim narodnostno idejo; verno spolnjevali smo vsekar vzvišano to svojo nalogo! Vlijmo torej i akademični mladini naši, ki se zbere polnoštevilno v središču majke „Slovenije“, v srce vročo svojo ljubezen do vsem dragega nam naroda, navdajmo jo s čvrstim pogumom, da se bori nevstrašno za narodove svetinje, — pokažimo ji, da sme v težkem tem boji računati vedno na krepko našo podporo! In v tem znamenju pozivljem Vas, bratje Sokoli, da se udeležimo vsi pojutritanje sere-nade; ne izostane naj nikdo! Nastopimo in povišajmo tako sijaj slavnostni ovaciji, ki jo priredi navdušena naša akademična mladina središču matere „Slovenije“, naši beli Ljubljani. Ohranimo si to nadepolno mladino vedno tako vneto za narod, kakor je sedaj, in naša je bodočnost! Na zdar!

Dr. Ivan Tavčar.
t. č. starosta.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 14. avgusta: Hugon Hohn, c. kr. višji poštni kontrolor, 55 let, Vodmat št. 93, vnetje trebušne mreže.
Dne 15. avgusta: Avgust Jožef Antončič, abiturient, 20 let, Gospodske ulice št. 10, jetika. — France Žižman, delavec, 25 let, Karolinska zemlja št. 33, legar. — Antonija Logar, delavčeva hči, 4 mes., Dolenjska cesta št. 15, črvesni katar.

V otroški bolnici:

Dne 12. avgusta: Vladimir Škarjavec, krojačev sin, 2 meseca, jetika.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

August	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v mm v 24 urah
17.	9. zvečer	738.6	19.5	sr. vzhod	jasno	
18.	7. zjutraj	738.8	14.9	sl. jvzh.	megla	0.0
"	2. popol.	737.9	26.3	sr. jug	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 20.0°, za 1.3° nad normalom.

Dunajska borza

dne 18. avgusta 1898.

Skupni državni dolg v notah	101	gld. 60	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	45	
Avstrijska zlatna renta	121	45	
Avstrijska krona renta 4%	101	30	
Ogerska zlatna renta 4%	120	60	
Ogerska krona renta 4%	98	65	
Avstro-ogerske bančne delnice	908	70	
Kreditne delnice	360	05	
London vista	120	05	
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	82 1/2	
90 mark	11	75	
90 frankov	9	53	
Italijanski bankovci	44	15	
C. kr. cekini	5	65	

Dne 13. avgusta 1897.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	164	gld. 50	kr.
Državne srečke iz l. 1854 po 100 gld.	192	50	
Dunavske reg. srečke 5% po 100 gld.	129	75	
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	98	50	
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	156	50	
Ljubljanske srečke	23	—	
Rudolfove srečke po 10 gld.	26	50	
Kreditne srečke po 100 gld.	203	25	
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	514	—	
Papirnat rubelj	1	27	

Zahvala.

Za mnoge dokaze srčnega sočutja ob smrti našega iskreno ljubljenega sina, oziroma brata, gospoda

Jožefa Avgusta Antončič-a

kakor za častilno in mnogobrojno spremstvo draga pokojnika k poslednjemu počitku in za poklonjene vence ter za nagrobno petje izrekamo najtoplejšo in najpriščnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1898.

(1256)

Globoko žalujoči.

Trgovskega pomočnika

vzprejme takoj

(1255—1)

Valentin Lapajne

trgovec s špecerijo, drobnino in železnino v Idriji.

Stanovanje

sredi mesta, z veliko sobo in veliko kuhinjo, ali pa 2 sobi, meblovani ali nemeblovani, skupaj ali vsako posebej se takoj odda. — Povpraša naj se v trafiki na Kongresnem trgu. (1248—2)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1898 leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga iz Trbiža** Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lenc - Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 15 min. zvečer osebni vlak v Lesce-Bled. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 5. uri 39 m. popoldne v Lesce-Bled. — **Proga v Novo mesto iz v Kočevja.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 15 m. zjutraj, ob 12. uri 55 m. popoldne, ob 6. uri 30 m. zvečer. — **Priloh iz Ljubljane j. k. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Ausse, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 55 min. zjutraj osebni vlak iz Lesce-Bleda. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Ausse, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osebni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 9. uri 55 m. vlak iz Lesce-Bleda. — **Proga iz Novega mesta in iz Kočevja.** Mešani vlaki: Ob 8. uri 19 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 35 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10. uri 25 min. zvečer, poslednji vlak samo ob nedeljah in praznikih. — **Priloh v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 min. zvečer, poslednji vlak samo ob nedeljah in praznikih. (1044—36)

Izgubil se je

rujavo in belo pisan lovski pes z znamko števil. 284, srednje velikosti, slušajoč na ime „Páris“. — Odda naj se proti darilu na Rimski cesti št. 13. (1257—1)

Kavarna „Valvasor“

ima vsak dan svež

sladoled 5 vrst, kavo z ledom (à la glace), izvrsten zajuterk in moka-kavo, kakor tudi vse slovenske in nemške časopise. (1237—2)

Velika hiša

s 5 sobami in velikim magacinom, travnikom in sadnim vrtom, pripravna za gostilno in prodajalno, se po ceni proda. Hiša leži ob cesti. (1241—2) Prodajalca pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Najboljše sredstvo

za želodčne in črevesne bolezni in za krvi revne osebe je

Matije Arnold-a moka za krepčalno juho, krepčalni prepečenec, zmlet, otroška redilna sredstva, Kneipov kruh

po predpisih velečastitega gospoda župnika Kneipa, kakor tudi

najboljšo pijačo za poletje

A. Maršner-ja šumeče bonbone

priporoča (1161—6)

Rudolf Petrič

trgovec s špecerijskim blagom in živili v Ljubljani, Valvasorjev (Križevniški) trg št. 8.

— Zunanja naročila se točno in natančno izvršujejo. —

Kuverte s firmo

priporoča po nizki ceni

„Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Prva goriška tovarna priprav za izdelovanje plina

„Acetilen“

je pod imenom

G. D. Conforto

postavila svoj stroj v gostilni pri „Katrineku“ v Lescah in v restavraciji Klinarjevi v Radovljici.

Luč je jako živa ter sveti bolje, nego vsak drug plin. Stroj je zelo pripraven, tako da zamore vsakdo izvršiti vse delo v 15 minutah.

Stroj G. D. Conforto iz Gorice je jedini, kateri je pohvale in priporočila vredni, ter stoji vsakemu na ogled v dobro znanih gostilnah: (1239—1)

Oton Homann s. r.

gostilničar pri „Katrineku“ v Lescah.

Vinko Hudovernig s. r.

restavratér pri Klinarji v Radovljici.

Posojilnica v Radovljici

obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, kojega posojilnica sama iz svojega plačuje.

Prostovoljna dražba na Bledu.

Dne 22. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne prodajala se bode na prostovoljni dražbi

Volbenkova hiša na Bledu.

Hiša je prostorna ter pripravna za vsako obrt, zlasti za gostilniško, katera se je dosedaj z jako dobrim uspehom izvrševala v njej.

Poleg jako lepih velikih kletij ima hiša 2 kuhinji, 8 sob in 1 prodajalno s stanovanjem.

Cena je jako nizka! Plačilni pogoji ugodni!

Kupci naj se zberejo dne 22. avgusta dopoldne v **Kapusovi gostilni na Bledu.** (1242—3)

Se li hočete preveriti o tem, ali je vaša zemlja potrebna fosforove kisline?

Zahtevajte po dopisnici brezplačno navodilo za to in frankirano dopošiljatev 5 kg naših gnojnih vzorcev. (42—24)

Na vsa dotična vprašanja odgovarja rade volje vodja našega agrikulturno-kemičnega oddelka.

Pisarna za prodajo fosfatnih mok čeških Tomasovih fužin v Pragi

Vačlavski trg št. 55.